

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 10 września 2021 r.

Druk nr 489

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o kredycie konsumenckim.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniona jest pani senator Lidia Staroń.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Zastępca Przewodniczącego Komisji
Ustawodawczej
(-) Marek Borowski

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o kredycie konsumenckim

Art. 1. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083 oraz z 2020 r. poz. 2320) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 36a otrzymuje brzmienie:

„Art. 36a. 1. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru:

$$MPKK \leq (K \times 10\%) + (K \times \frac{n}{R} \times 5\%)$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K – całkowitą kwotę kredytu,

n – okres spłaty wyrażony w dniach,

R – liczbę dni w roku.

2. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego dla kredytów o okresie spłaty krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru:

$$MPKK \leq K \times 5\%$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K – całkowitą kwotę kredytu.

3. Pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie mogą być wyższe od 30% całkowitej kwoty kredytu.

4. Pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej:

1) maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub 2, lub

2) 30% całkowitej kwoty kredytu.”;

2) art. 36c otrzymuje brzmienie:

„Art. 36c. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmującego określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 320 z 29.11.2008, str. 1, z późn. zm.), konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów:

- 1) całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów;
- 2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.”;
- 3) po art. 36c dodaje się art. 36ca w brzmieniu:

„Art. 36ca. Naruszenie przepisów, o których mowa w art. 36a i art. 36c, może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275).”.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się również do stosunków prawnych istniejących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, osobno wylicza się pozaodsetkowe koszty kredytu za okres poprzedzający dzień wejścia w życie niniejszej ustawy z uwzględnieniem przepisów obowiązujących do tego dnia.

3. Przepisy art. 36c i art. 36ca ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy wychodzi naprzeciw szczególnym potrzebom klientów firm udzielających pożyczek konsumenckich. Zmierza do ograniczenia obciążeń konsumentów związanych z zawieraniem umowami pożyczek i kredytów konsumenckich poprzez obniżenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego.

Na mocy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (nowelizującej ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych – tzw. specustawę koronawirusową) ustawodawca zdecydował się na istotne ograniczenie opłat ponoszonych przez konsumentów zawierających umowy o kredyt konsumencki. Nie wiadomo jednak dlaczego ściśle określił ramy czasowe obowiązywania dodanych do specustawy koronawirusowej przepisów art. 8d–8f. Początkowo termin utraty mocy obowiązującej przepisów obniżających pozaodsetkowe koszty kredytów konsumenckich został wyznaczony na dzień 8 marca 2021 r., a ostatecznie termin ten wydłużono do końca czerwca 2021 r. W związku z powyższym obecnie ponownie obowiązują mniej korzystne dla konsumentów przepisy art. 36a i art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim.

Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu została ustalona w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim na bardzo wysokim poziomie. Zgodnie z tym przepisem pozaodsetkowe koszty kredytu w skali jednego roku mogą sięgać nawet 55 % całkowitej kwoty kredytu. Należy uwzględnić, że pożyczkodawca może nadto żądać odsetek, których wysokość może sięgać prawie 10 % kwoty pożyczki. Ustalenie na tak wysokim poziomie górnej granicy kosztów pożyczek jest niczym nieuzasadnionym uprzywilejowaniem firm pożyczkowych i źródłem wysokich zysków. Wiele tego rodzaju firm uchodzi za podmioty żerujące na ludzkiej biedzie. Często udzielają pożyczek osobom, które znajdują się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. Wspomniane pozaodsetkowe koszty kredytu nie mają przy tym nic wspólnego z rzeczywistymi kosztami udzielenia pożyczki. Potwierdzają to również sądy rozpoznające sprawy o zapłatę dotyczące pożyczek gotówkowych. Obniżenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów nie będzie zbyt dużym obciążeniem dla firm pożyczkowych, które i tak osiągają krociowe zyski z tytułu odsetek od udzielanych kredytów

konsumenckich. Należy przy tym podkreślić, że branża pożyczkowa nie odczuje negatywnych skutków trwającego aktualnie kryzysu gospodarczego, a wręcz kryzys ten może wpłynąć na zwiększenie popytu na usługi firm pożyczkowych z uwagi na pogorszenie sytuacji materialnej społeczeństwa.

Z niewiadomych powodów powrócono również do pierwotnego brzmienia art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim. Jest to przepis, który w założeniu ma chronić konsumenta przed popadnięciem w spiralę długów, w szczególności spowodowaną zaciąganiem kolejnej pożyczki zanim dojdzie do spłaty poprzedniej, co mogłoby powodować drastyczne zwiększenie obciążeń konsumenta. Przepis art. 36c przewiduje, że w razie zaciągnięcia kolejnego kredytu całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, stanowi kwota pierwszego z kredytów, przy czym warunkiem jest to, aby kolejnej pożyczki udzielił ten sam podmiot. Przepis art. 36c niezasadnie zawęża działanie wskazanej powyżej zasady do sytuacji, w której kolejny kredyt jest zaciągany w tej samej firmie. W ocenie projektodawcy należałoby powrócić do obowiązującego przed dniem 30 czerwca 2021 r. rozwiązania zawartego w art. 8e specustawy z dnia 2 marca 2020 r., który przewidywał, że także w przypadku udzielenia kolejnej pożyczki przez podmiot powiązany z kredytodawcą, całkowitą kwotą kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, jest kwota pierwszego z kredytów. Konsumentów należy chronić przed popadnięciem w spiralę długów bez względu na sytuację epidemiczną w kraju.

Podobnie należałoby powrócić do rozwiązania zawartego w specustawie z 2 marca 2020 r., przewidującego że naruszenie przepisów ustawy dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Nie ma powodów, aby naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczących ochrony konsumentów traktować jako niedozwoloną praktykę jedynie w okresie epidemii.

W art. 2 projektu nowelizacji odwołano się do zasady bezpośredniego działania ustawy nowej, tj. stosunki prawne w toku (wynikające z już zawartych umów pożyczek) powinny od momentu wejścia w życie ustawy podlegać nowym przepisom dotyczącym maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, przy czym maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów należnych do dnia wejścia w życie nowelizacji powinna być wyliczana na dotychczasowych zasadach.

Trudna sytuacja ekonomiczna wielu rodzin oraz utrata źródeł dochodu skutkują koniecznością zaciągania pożyczek lub kredytów w celu ratowania domowych budżetów. Rolą państwa jest natomiast ochrona najsłabszych obywateli przed skutkami lichwy. Obniżenie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytów to działanie ze wszech miar uzasadnione, nie tylko ze względu na obecną trudną sytuację na rynku pracy, ale także z uwagi na obiektywnie zawyżoną wysokość górnego pułapu pozaodsetkowych kosztów kredytów konsumenckich. Państwo powinno gwarantować skuteczną ochronę obywateli przed wykorzystaniem ich trudnego położenia w celu osiągnięcia nieuzasadnionych zysków przez przedsiębiorców udzielających pożyczek.

W projekcie ustawy przewidziano 14-dniowy okres *vacatio legis*.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.